

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Фармацевтичних факультет
Кафедра соціальної фармації

Організація та економіка фармації
(назва освітньої компоненти)

РОБОЧА ПРОГРАМА
освітньої компоненти

підготовки другого (магістерського) рівня

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 226 Фармація, промислова фармація

(код і найменування спеціальності)

освітньої програми Клінічна фармація

(найменування освітньої програми)

спеціалізації (й) _____

(найменування освітньої програми)

2022 рік
рік створення

Робоча програма освітньої компоненти Організація та економіка фармації спеціальності 226 Фармація, промислова фармація освітньої програми Клінічна фармація спеціалізації (й) _____ здобувачів вищої освіти 3, 4 курсу денна форма здобуття освіти.

Розробники:

КОТВИЦЬКА Алла – проф. каф. соціальної фармації, д.фарм.н., проф.;
ВОЛКОВА Аліна – зав. каф. соціальної фармації, к.фарм.н., доц.;
КУБАРЄВА Інна – доц. каф. соціальної фармації, к.фарм.н., доц.;
КОРЖ Юлія – доц. каф. соціальної фармації, к.фарм.н., доц.;
ТЕРЕЩЕНКО Любов – доц. каф. соціальної фармації, к.фарм.н., доц.;
СУРІКОВА Ірина – асист. каф. соціальної фармації, к. фарм. н;
НОЗДРІНА Альміра – асист. каф. соціальної фармації.

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри соціальної фармації

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Зав. кафедри

(підпис)

доц. Аліна ВОЛКОВА
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Робоча програма схвалена на засіданні профільної методичної комісії з економіко-управлінських дисциплін

Протокол від «30» серпня 2022 року № 1

Голова профільної комісії

проф. Алла НЕМЧЕНКО
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис освітньої компоненти

Мова навчання: українська

Статус освітньої компоненти: обов'язкова

Передумови вивчення освітньої компоненти: базується на вивченні освітньої компоненти Вступ до фаху, аптечної технології ліків; освітня компонента є підґрунтям вивчення фармацевтичного маркетингу та менеджменту, фармацевтичного та медичного товарознавства, соціальної фармації, що передбачає інтеграцію викладання з вище зазначеними освітніми компонентами на формування умінь застосувати знання в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Предметом вивчення освітньої компоненти «Організації та економіки фармації» є теоретико-прикладні основи організації фармацевтичного забезпечення населення та основи економіки й системи обліку у фармації.

Інформаційний обсяг освітньої компоненти. На вивчення освітньої компоненти відводиться 240 годин 8 кредитів ECTS.

2. Мета та завдання освітньої компоненти

Метою викладання освітньої компоненти «Організація та економіка фармації» є надання системних знань та відпрацювання практичних навичок з організаційно-економічних засад фармацевтичної діяльності за сучасних умов розвитку вітчизняної економіки.

Основними **завданнями** освітньої компоненти «Організація та економіка фармації» є засвоєння основних питань загальної теорії адаптованої до фармацевтичної практики, які розглядаються при вивченні освітньої компоненти основних принципів організації фармацевтичного забезпечення населення згідно з вимогами Належної аптечної практики (НАП), задач і функцій аптеки, порядку відкриття аптек, порядку організації безрецептурного відпуску ЛЗ в Україні і за кордоном, організаційних принципів роботи рецептурно-виробничого відділу, правил виписування і прийому рецептів, порядку відпуску ліків від населення, відпуску екстемпоральних ліків, порядку обліку амбулаторної рецептури, особливостей обліку безоплатних і пільгових рецептів, організації обліку, що містять контролюючі речовини в аптеці, організаційної структуру державної системи контролю якості ЛЗ в Україні, порядку роботи аптек з товарними запасами, правил зберігання ліків і товарів аптечного асортименту, основних принципів облікової політики фармацевтичних підприємств, основних положень з ведення, документального оформлення й обліку касових операцій в аптеці, сутності основних економічних показників діяльності аптеки, основних механізми державного регулювання фармацевтичної діяльності, нормативно-правових актів, регулюючих ціноутворення на ЛЗ в Україні, основних принципів оподаткування аптек, методики розрахунку різних видів податків основних принципів банківського кредитування аптек та ін..

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Освітня компонента «Організація та економіка фармації» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей**:

Інтегральна

Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у професійній фармацевтичній діяльності галузі охорони здоров'я на соціально-орієнтованих засадах або у процесі навчання, що передбачає проведення хімічних, біофармацевтичних, біомедичних, соціологічних та ін. досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог; інтегрувати знання, критично осмислювати та вирішувати складні питання, приймати рішення у складних непередбачуваних умовах, формулювати

судження за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності; зрозуміло і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової та нефахової аудиторії.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ФК 8. Здатність організувати діяльність аптеки із забезпечення населення, закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту й впровадити в них відповідні системи звітності й обліку (управлінського, статистичного, бухгалтерського та фінансового) відповідно до вимог Національної лікарської політики, Належної аптечної практики (GPP) та здійснювати товарознавчий аналіз, адміністративне діловодство з урахуванням організаційно-правових норм фармацевтичного законодавства.

ФК 9. Здатність аналізувати та прогнозувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, здійснювати розрахунки основних податків та зборів, формувати ціни на лікарські засоби та вироби медичного призначення відповідно до чинного законодавства України.

ФК 12. Здатність використовувати у професійній діяльності знання нормативно-правових, законодавчих актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

Інтегративні кінцеві *програмні результати навчання* (ПРН), формуванню яких сприяє освітня компонента:

ПРН 4. Демонструвати вміння самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел та використання цих результатів для рішення типових та складних спеціалізованих завдань професійної діяльності.

ПРН 5. Позиціонувати свою професійну діяльність та особистісні якості на фармацевтичному ринку праці; формулювати цілі власної діяльності з урахування суспільних і виробничих інтересів.

ПРН 7. Виконувати професійну діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 11. Використовувати методи оцінювання показників якості діяльності; виявляти резерви підвищення ефективності праці.

ПРН 20. Здійснювати комплекс організаційно-управлінських заходів щодо забезпечення населення та закладів охорони здоров'я лікарськими засобами та іншими товарами аптечного асортименту. Здійснювати усі види обліку в аптечних закладах, адміністративне діловодство, процеси товарознавчого аналізу.

ПРН 21. Розраховувати основні економічні показники діяльності аптечних закладів, а також податки та збори. Формувати усі види цін (оптово-відпускні, закупівельні та роздрібні) на лікарські засоби та інші товари аптечного асортименту.

ПРН 23. Враховувати дані щодо соціально-економічних процесів у суспільстві для фармацевтичного забезпечення населення, визначати ефективність та доступність фармацевтичної допомоги в умовах медичного страхування та реімбурсації вартості ліків.

ПРН 24. Планувати та реалізовувати професійну діяльність на основі нормативно-правових актів України та рекомендацій належних фармацевтичних практик.

У результаті вивчення освітньої компоненти здобувач освіти повинен *знати*:

- нормативно-правові акти, які регламентують фармацевтичну діяльність;
- основні принципи Національної лікарської політики;
- організаційну структуру фармацевтичної галузі;
- класифікацію, завдання й функції аптечних закладів;
- порядок відкриття аптеки, фарм. фірми;
- порядок організації безрецептурного відпуску ліків в Україні та за кордоном;
- правила приймання рецептів та порядок відпуску ЛЗ;
- порядок обліку рецептури;
- порядок приймання, обліку та зберігання контрольованих лікарських засобів;

- організаційну структуру державної системи забезпечення якості ЛЗ;
- права та обов'язки уповноваженої особи;
- порядок здійснення контролю якості ЛЗ;
- класифікацію господарських засобів;
- структуру та зміст бухгалтерських рахунків, бухгалтерського балансу;
- економічне значення та структуру товарообігу;
- порядок обліку руху товару та інших активів;
- відповідальність та обов'язки касира;
- порядок проведення розрахунків зі споживачами та безготівкових розрахунків;
- форми фінансової звітності, порядок їх підготовки та подання;
- основні економічні показники діяльності аптеки (товарообіг, рецептура, товарні запаси, торговельні накладення, витрати, прибуток, рентабельність);
- основні принципи оподаткування в Україні;
- класифікацію податків та зборів;
- методики розрахунку основних податків (ПДВ, податку на прибуток, податку з доходу фізичних осіб);
- класифікацію кредитів;
- основні принципи кредитування аптек.

вміти:

- здійснювати відпуск безрецептурних лікарських засобів;
- приймати рецепти від населення, аналізувати помилки, здійснювати відпуск ЛЗ;
- здійснювати таксування різних лікарських прописів,
- здійснювати облік амбулаторної рецептури та предметно-кількісний облік ЛЗ;
- здійснювати вхідний контроль якості ЛЗ;
- документально оформляти надходження та реалізацію товарів;
- заповнювати документацію з обліку праці й заробітної плати;
- застосовувати РРО у розрахунках зі споживачами; здійснювати облік руху грошових коштів;
- визначати дні запасу товару, складати замовлення;
- організувати проведення інвентаризації та документально оформляти її результати;
- складати баланс аптечного закладу;
- аналізувати рецептуру та товарообіг аптеки;
- розраховувати норматив товарних запасів;
- аналізувати та планувати витрати обігу;
- розраховувати прибуток та рентабельність діяльності підприємства;
- формувати роздрібні ціни на ГЛЗ та вироби медичного призначення;
- планувати діяльність аптеки та структурних підрозділів.

володіти:

- теоретичними знаннями та відпрацьованими практичними навичками щодо організації діяльності аптеки із забезпечення населення лікарськими засобами та товарами аптечного асортименту, а також організації системи звітності та обліку в аптечних закладах із заповненням відповідних документів.

4. Структура освітньої компоненти

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		сем.	пз	лаб.	с. р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення						
Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики.	12	1	-	4	-	7
Тема 2. Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню.	12	1	-	4	-	7
Тема 3. Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі	13	2	-	4	-	7
Тема 4. Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці	12	1	-	4	-	7
Тема 5. Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.	11	1	-	4	-	6
Тема 6. Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів.	12	1	-	4	-	7
Тема 7. Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.	10,5	0,5	-	4	-	6
Тема 8. Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів.	11,5	0,5	-	4	-	7
Контроль змістового модуля 1	10	-	-	3		7
Семестровий залік	1	-	-	1	-	
Разом за модулем 1	105	8	-	36	-	61
Змістовий модуль 2. Основи економіки та системи обліку у фармації						
Тема 9. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	10	2	-	6	-	2
Тема 10. Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах	8	2	-	3	-	3
Тема 11. Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів	9	1	-	6	-	2

Тема 12. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	8	2	-	3	-	3
Тема 13. Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах	11	2	-	6	-	3
Тема 14. Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	7	1	-	3	-	3
Тема 15. Бухгалтерський облік як інформаційна система	11	2	-	6	-	3
Тема 16. Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару	11	2	-	6	-	3
Тема 17. Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів	8	2	-	3	-	3
Тема 18. Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів	13	2	2	6		3
Тема 19. Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності	6			3	-	3
Контроль змістового модуля 2	7,5			3	-	4,5
Семестровий залік	3		-	3	-	-
Разом за змістовим модулем 2	112,5	18	2	57	-	35,5
Екзамен	22,5					22,5
Усього годин	240	26	2	93	-	119

5. Зміст програми освітньої компоненти

Модуль 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення

Тема 1. Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики.

Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Міжнародні стандарти регулювання фармацевтичної діяльності. Основні принципи розвитку і розміщення аптечної мережі. Державне регулювання фарм. діяльності, рівні управління. Законодавча база. Аптека як заклад охорони здоров'я та як суб'єкт господарювання. Роль фармацевта в системі охорони здоров'я. Концепція фармацевтичної допомоги. Належна аптечна практика (GPP). Порядок відкриття аптек. Організаційна структура аптеки. Завдання і функції відділів. Обладнання та оснащення аптек. Кваліфікаційні та інші вимоги до персоналу. Штат аптеки. Матеріальна відповідальність працівників аптек.

Тема 2. Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню.

Основні поняття і терміни медичного страхування. Медичне страхування як соціально-економічний механізм державного регулювання фармацевтичної діяльності, що забезпечує доступність фармацевтичної допомоги населенню. Функції та принципи організації

медичного страхування як галузі страхової діяльності. Характеристика основних моделей медичного страхування у світовій практиці. Характеристика об'єктів та суб'єктів у моделях обов'язкового та добровільного медичного страхування. Нормативно-правова база, що регулює обов'язкове і добровільне медичне страхування в Україні. Система реімбурсації вартості ЛЗ: поняття, функції, складові і механізми. Характеристика ринку добровільного медичного страхування в Україні, його проблеми та перспективи розвитку.

Тема 3. Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі

Класифікація лікарських засобів у світовій фармацевтичній практиці. Загальні вимоги до класифікацій та види класифікацій ЛЗ. АТС – класифікаційна система, її структура, теоретичне та практичне значення. Критерії визначення категорій відпуску ЛЗ. Організація відпуску ліків без рецептів (ОТС-препарати). Концепція відповідального самолікування. Організація фармацевтичної опіки. Протоколи фармацевта. Рецепт – визначення, види, функції. Загальні правила виписування рецептів та відпуску ліків з аптек та їх структурних підрозділів. Форми рецептурних бланків. Електронні рецепти. Особливості відпуску наркотичних, психотропних ЛЗ і прекурсорів. Урядова програма реімбурсації «Доступні ліки». Особливості оформлення пільгових рецептів. Терміни дії рецептів і зберігання їх у аптеці.

Тема 4. Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці

Індивідуальне й серійне виготовлення ліків в аптеці. Основні принципи ціноутворення на екстемпоральні ліки. Структура роздрібною ціни на екстемпоральні ЛЗ. Тариф за виготовлення ліків (Taxa laborum) як історична та соціально-економічна категорія. Структура тарифу та методика визначення тарифів за виготовлення лікарських форм. Правила таксування вартості різних лікарських прописів.

Тема 5. Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів.

Значення рецептури як важливого показника роботи аптеки. Структура рецептури. Облік рецептів на ліки індивідуального виготовлення. Облік рецептів на готові лікарські засоби. Особливості обліку рецептів і порядок оплати вартості лікарських препаратів, що виписуються на пільгових умовах і безоплатно. Порядок обліку контрольованих лікарських засобів. Класифікація наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Державне регулювання обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Порядок ліцензування господарської діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, а також спеціальних рецептурних бланків форми №3. Типові вимоги з техніки укріплення і оснащення приміщень для зберігання наркотичних (психотропних) ЛЗ і спеціальних рецептурних бланків. Особливості перевезення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Організація обігу наркотичних (психотропних) засобів в аптеках. Правила відпуску наркотичних (психотропних) засобів амбулаторним хворим. Особливості зберігання, обліку і утилізації спецбланків №3. Контроль за збереженістю документації і відповідальність посадових осіб аптеки і аптечного складу (бази). Організація проведення утилізації і знищення неякісних ЛЗ, до складу яких входять наркотичні (психотропні) речовини, прекурсори.

Тема 6. Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів.

Забезпечення якості ЛЗ як міжнародна проблема. Поняття «фальсифікований», «субстандартний / контрафактний, «незарєєстрований» ЛЗ. Державна система забезпечення якості ЛЗ в Україні: законодавча база, завдання, організаційна структура, рівні управління. Механізми забезпечення якості ЛЗ (ліцензування, реєстрація, стандартизація, сертифікація, фармаконагляд). Забезпечення якості ЛЗ під час оптової та роздрібною торгівлі. Обов'язки і права уповноваженої особи. Організація проведення та облік результатів входного контролю якості ЛЗ. Внутрішньоаптечний контроль якості ЛЗ. Державний контроль (інспектування).

Тема 7. Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.

Визначення потреби та складання замовлень на товари аптечного асортименту. Належна практика закупівель. Організація роботи аптек з постачальниками. Організація приймання товарів в аптеках. Організація зберігання ЛЗ і товарів аптечного асортименту. Належна практика зберігання (GSP). Автоматизація процесу управління товарними запасами. Особливості зберігання контрольованих речовин. Відпуск товарів відділам та структурним підрозділам аптеки, закладам охорони здоров'я. Аптечні склади (бази), завдання та функції. Організаційна структура аптечних складів, оптових фірм. вимоги до приміщень, оснащення та персоналу. Складові автоматизації аптечних закладів. Законодавчо-нормативна база, що регулює питання декларування і митного оформлення експертно-імпортних операцій з ліками, фармацевтичними товарами. Умови поставки згідно з міжнародними правилами ІНКОТЕРМС. Порядок ліцензування імпортних ліків і фармацевтичних товарів. Оформлення необхідної документації.

Тема 8. Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів

Інформаційні потреби фахівців охорони здоров'я та населення. Система фармацевтичної інформації. Види інформації (планова, облікова, звітно-статистична, нормативно-довідкова). Рівні інформації (професійний і споживчий). Джерела та форми передачі фармацевтичної інформації. Інформаційні ресурси: класифікація та характеристика. Види класифікацій ЛЗ. Державний реєстр ЛЗ. Державний формуляр ЛЗ. Національний перелік. Сучасні форми інформаційного забезпечення аптечних закладів та пацієнтів (бази даних, пошукові системи, спеціалізовані сайти тощо). Організація санітарно-просвітницької роботи аптек. Складові автоматизації аптечних закладів.

Семестровий контроль модуля

Змістовий модуль 2.

Основи економіки та системи обліку у фармації

Тема 9. Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби

Ціноутворення на лікарські засоби як національна та міжнародна проблема. Поняття вартості та ціни на ліки. Види цін, їх функції. Основні принципи ціноутворення на ЛЗ. Механізми державного регулювання цін. Аналіз економічних механізмів підвищення доступності ЛЗ. Моніторинг цін. Структура цін на лікарські засоби промислового виробництва. Методика розрахунку торгових націнок та формування роздрібних цін на готові лікарські засоби та товари аптечного асортименту. Референтне ціноутворення.

Тема 10. Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах.

Організація системи обліку та звітності. Мета, завдання та види обліку та звітності в аптеках (внутрішньогосподарчий, бухгалтерський, фінансовий, статистичний, податковий). Використання даних обліку в аналізі, плануванні та прийнятті управлінських рішень. Структура господарських засобів аптеки (фарм. фірми). Особливості структури активів аптеки (фарм. фірми) як торгівельно-виробничого підприємства. Джерела створення активів. Характеристика пасивів аптеки (фарм. фірми). Поняття власного капіталу, дебіторської та кредиторської заборгованості. Структура власного капіталу. Товарно-матеріальні цінності в структурі оборотних засобів аптеки (фарм. фірми). Класифікація, характеристика інших цінностей.

Тема 11. Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів.

Надходження товарно-матеріальних цінностей в аптеку. Організація прийому товарно-матеріальних цінностей. Внутрішньогосподарчий облік надходження товарно-матеріальних

цінностей. Порядок оформлення претензій з поставок товару та інших цінностей від постачальника. Структура роздрібного товарообігу аптеки, його облік за окремими видами. Оптова реалізація, її структура й облік. Облік інших видів витрат товару (для надання першої медичної допомоги, виробничих і господарських потреб тощо). Характеристика, структура та порядок складання «Товарного звіту». Класифікація основних засобів. Облік надходження та руху основних засобів. Оцінка вартості основних засобів. Первинна, відновна, залишкова вартість основних засобів. Амортизаційні відрахування, їх розрахунок та облік.

Тема 12. Облік руху грошових коштів в аптечних закладах.

Організація обігу грошових коштів в Україні. Касова дисципліна. Касові операції: класифікація, документальне оформлення. Порядок проведення розрахунків зі споживачами через реєстратори розрахункових операцій (РРО). Порядок здавання готівкової виручки до банку. Встановлення ліміту каси. Облік безготівкових розрахунків. Електронний грошовий обіг.

Тема 13. Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах.

Організація оплати праці. Нормативно-правова база. Системи і моделі оплати праці. Тарифна система Особливості нарахування заробітної плати фармацевтичним працівникам. Облік праці та інших видів використання робочого часу. Порядок нарахування різних видів виплат.

Тема 14. Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках.

Суть і значення первинної звітності. Організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках та фармацевтичних фірмах. Основні завдання проведення інвентаризації. Види інвентаризації. Загальний порядок проведення інвентаризації товарно-матеріальних цінностей аптечних закладів. Організація інвентаризації лікарських засобів, що містять контролюючі речовини. Інвентаризація грошових коштів, основних засобів та нематеріальних активів. Порядок оформлення результатів інвентаризації. Природна втрата, порядок та норми її списання. Висновки і пропозиції за результатами інвентаризації.

Тема 15. Бухгалтерський облік як інформаційна система.

Предмет, об'єкти та методи бухгалтерського обліку. Вимоги до бухгалтерського обліку. Значення бухгалтерського обліку як інформаційної системи на макро- та мікроекономічному рівні. Бухгалтерські рахунки – класифікація, структура. Поняття про кореспонденцію рахунків. Проста та складна бухгалтерська кореспонденція рахунків. Зміст, структура і порядок складання бухгалтерського балансу. Характеристика балансових змін. Аналіз даних балансу. Використання результатів фінансового аналізу в прийнятті управлінських рішень та підвищення ефективності господарської діяльності.

Тема 16. Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару.

Предмет, об'єкти, методи досліджень фармаекономіки. Зв'язок фармаекономіки з іншими галузями знань. Моделі фармаекономічних досліджень та впровадження в практику охорони здоров'я результатів фармаекономічного аналізу. Основні напрямки вдосконалення економіки аптечних закладів, фармацевтичних фірм різних форм власності та господарювання в умовах ринкової економіки. Характеристика товарообігу як важливішого показника торгово-господарчої діяльності аптек. Економічне значення товарообігу, його структура. Методики розрахунку роздрібного, оптового та загального товарообігу. Економічні розрахунки, аналіз товарообігу у співставлених та діючих цінах. Методики планування товарообігу. Фактори, що впливають на роздрібну та оптову реалізацію. Розрахунок товарообігу для аптек, що вперше відкриваються. Товарні запаси в структурі господарських засобів в аптеці (фарм. фірмі). Характеристика та класифікація товарних запасів. Поняття “нормативу товарних запасів”. Методики розрахунку та планування нормативу товарних запасів. Значення управління товарними запасами в умовах ринку.

Методика планування надходження товару. Економічне значення формування раціональної політики постачання товарів в аптеках (фарм. фірмах).

Тема 17. Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів.

Поняття витрат виробництва та обігу як історичної та економічної категорії. Класифікація витрат по різним критеріям. Фактори, які впливають на суму та рівень витрат. Економічні розрахунки витрат. Організація комплексу заходів, спрямованих на зниження витрат аптечних закладах. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Характеристика, економічні розрахунки торгових накладень. Фактори, що впливають на суму і рівень торгових накладень. Прибуток і рентабельність аптечних закладів – характеристика, економічні розрахунки. Фактори, що сприяють підвищенню прибутку та рентабельності аптечних закладів.

Тема 18. Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів

Податкова система України. Характеристика податків як соціально-економічної категорії. Класифікація податків і зборів. Загальнодержавні та місцеві податки. Прямі й непрямі податки. Елементи податків. Оподаткування юридичних і фізичних осіб. Порядок оподаткування прибутку аптек (фарм. фірм). Методика визначення суми прибутку, що підлягає оподаткуванню. Податок з доходу фізичних осіб: податкова база, податкова ставка. Характеристика непрямих податків (ПДВ, акцизний збір). Особливості визначення ПДВ при реалізації ЛЗ та медичних виробів. Спрощена система оподаткування. Податкові пільги. Організація податкового обліку та звітності. Фінансово-кредитна система в умовах ринку. Економічна доцільність кредитування. Оптимальна структура капіталу підприємства. Дисконтування. Основні принципи кредитування аптечних закладів. Види кредитів та їх характеристика. Джерела фінансування обігових засобів.

Тема 19. Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності

Сутність і предмет аудиту. Принципи аудиту. Види аудиту. Нормативне регулювання аудиторської діяльності. Міжнародні стандарти аудиту. Планування аудиту. Порядок укладання договору на проведення аудиту. Методика проведення та інформаційне забезпечення аудиту. Аудиторські докази. Робоча документація аудитора. Аудиторський висновок. Звіт аудитора. Консультаційні послуги аудиторських фірм. Підтвердження фінансової звітності висновком аудитора. Обов'язковий аудит. Експрес-аналіз балансу. Порівняльний аналітичний баланс. Фінансові коефіцієнти. Оцінка майнового стану підприємства. Аналіз ліквідності балансу. Аналіз платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Аналіз ділової активності та рентабельності підприємств фармацевтичної галузі.

Семестровий контроль модуля _

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		денна форма
1	Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики	1
2	Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах	1

	медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню	
3	Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі	2
4	Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці	1
5	Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	1
6	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів	1
7	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.	0,5
8	Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів.	0,5
9	Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	2
10	Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах	2
11	Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів	1
12	Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	2
13	Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах	2
14	Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	1
15	Бухгалтерський облік як інформаційна система	2
16	Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару	2
17	Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів	2
18	Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів	2
19	Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності	-
Усього годин		26

7. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		денна форма
1	Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики	-
2	Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню	-
3	Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі	-

4	Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці	-
5	Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	-
6	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів	-
7	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.	-
8	Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів	-
9	<i>Контроль змістового модуля 1</i>	-
10	Семестровий залік	-
11	Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	-
12	Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах	-
13	Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів	-
14	Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	-
15	Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах	-
16	Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	-
17	Бухгалтерський облік як інформаційна система	-
18	Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару	-
19	Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів	-
20	Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів	2
21	Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності	-
22	<i>Контроль змістового модуля 2</i>	-
23	Семестровий залік	-
Усього годин		2

8. Темі практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах
		денна форма
1	Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики	4

2	Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню	4
3	Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі	4
4	Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці	4
5	Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	4
6	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів	4
7	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.	4
8	Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів	4
9	<i>Контроль змістового модуля 1</i>	3
10	Семестровий залік	1
11	Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	6
12	Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах	3
13	Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів	6
14	Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	3
15	Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах	6
16	Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	3
17	Бухгалтерський облік як інформаційна система	6
18	Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару	6
19	Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів	3
20	Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів	6
21	Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності	3
22	<i>Контроль змістового модуля 2</i>	3
23	Семестровий залік	3
Усього годин		93

9. Теми лабораторних занять

Не передбачені робочим навчальним планом

10. Самостійна робота

№	Назва теми	Обсяг у годинах
---	------------	-----------------

з/п		денна форма
1.	Основні принципи організації фармацевтичного забезпечення населення. Національна лікарська політика. Організація діяльності аптек як закладів охорони здоров'я згідно з вимогами Належної аптечної практики	7
2.	Організація фармацевтичного забезпечення населення в умовах медичного страхування. Реімбурсація ЛЗ та її значення у забезпеченні доступності фармацевтичної допомоги населенню	7
3.	Організація рецептурного і безрецептурного відпуску в Україні та світі	7
4.	Правила таксування екстемпоральних лікарських прописів. Тариф за виготовлення ліків в аптеці	7
5.	Облік рецептури. Організація обліку контрольованих лікарських засобів. Порядок обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів	6
6.	Організація державної системи забезпечення контролю якості лікарських засобів	7
7.	Організація роботи аптеки з товарними запасами. Організація роботи оптової фармацевтичної фірми, аптечного складу.	6
8.	Організація системи фармацевтичної інформації. Організація автоматизації аптечних закладів.	7
9.	<i>Контроль змістового модуля 1</i>	7
10.	Основні принципи й методи формування системи цін на лікарські засоби	2
11.	Організація системи обліку та звітності в аптечних закладах	3
12.	Облік руху товару та інших цінностей в аптечних закладах, облік основних засобів	2
13.	Облік руху грошових коштів в аптечних закладах	3
14.	Організація обліку праці та заробітної плати в аптечних закладах	3
15.	Первинна внутрішньогосподарча звітність та організація інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в аптеках	3
16.	Бухгалтерський облік як інформаційна система	3
17.	Основи фармацевтичної економіки. Аналіз і планування товарообігу, товарних запасів, надходження товару	3
18.	Економічні розрахунки витрат, доходів та фінансових результатів діяльності аптечних закладів	3
19.	Оподаткування аптечних закладів. Фінансово-кредитна система. Кредитування аптечних закладів	3
20.	Аудит аптечних закладів. Аналіз фінансового стану підприємства на базі даних фінансової звітності	3
21.	<i>Контроль змістового модуля 2</i>	4,5
22.	Екзамен	22,5
Усього годин		119

Завдання для самостійної роботи

Завдання для самостійної роботи представлені у вигляді тестових завдань, таблиць та схем для заповнення студентами і оформлені у вигляді методичних рекомендацій для аудиторної та самостійної роботи, а також для підготовки до контрольних заходів з освітньої компоненти «Організація та економіка фармації».

11. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Протягом вивчення освітньої компоненти всі види діяльності здобувачів вищої освіти підлягають контролю: поточному (на кожному занятті та при виконанні завдань для самостійної роботи здобувачів вищої освіти), проміжному (перевірка засвоєння змістових модулів), екзамен.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям теми, під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачем вищої освіти для тих тем, які здобувач вищої освіти опрацьовує переважно самостійно.

Система оцінки знань здобувачів вищої освіти з освітньої компоненти

Змістовий модуль 1								Контроль ЗМ 1	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	40	100
60									

Змістовий модуль 2											Контроль ЗМ 2	Сума
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17	T18	T19		
8	4	8	4	8	4	4	4	4	8	4	40	100
60												

Поточний контроль засвоєння ЗМ 1 кожної теми сумарно складає **максимум 60 балів, мінімум 36 балів.**

Поточний контроль засвоєння ЗМ 2 кожної теми сумарно складає **максимум 60 балів, мінімум 37,5 балів.**

Контроль змістового модуля 1 – складає **максимум 40 балів, мінімум 24 бали.**

Контроль змістового модуля 2 – складає **максимум 40 балів, мінімум 22,5 бали.**

Заохочувальні (додаткові) бали: виконання індивідуального завдання, участь в олімпіадах, конкурсах, студентських наукових конференціях, активна участь у роботі на лекціях тощо – до 10 балів.

Загальний рейтинг з модуля (освітньої компоненти) не перевищує 100 балів.

Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів.**

Під час вивчення тем ЗМ1 здобувач вищої освіти може отримати за заняття min – 4,5, а max – 7,5 балів за наступними критеріями:

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки	
Вирішення практичного (ситуаційного) завдання	від 0,5 до 3,5	3,0-3,5	Практичне (ситуаційне) завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно без помилок.
		1,5-2,5	Практичне (ситуаційне) завдання виконано самостійно проте, допущено помилки в розрахунках, принципах підготовки мультимедійних матеріалів тощо.
		0,5	Здобувач вищої освіти не зміг виконати практичні та ситуаційні завдання, не оформив робочий журнал.
Оцінювання теоретичних знань (письмова або усна відповідь)	від 0,5 до 4,0	4,0	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.
		2,5-3,5	Виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти

			виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки.
		1-2	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.
		0,5	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки.

Під час вивчення тем ЗМ2 здобувач вищої освіти може отримати min – 2,5, а max – 4 балів за заняття:

Вид завдання, що оцінюється	Система оцінювання знань, бали	Критерії оцінки	
Вирішення практичного (ситуаційного) завдання	Від 0,4 до 2,0	2,0	Практичне (ситуаційне) завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно і без помилок.
		1,0-1,5	Практичне (ситуаційне) завдання виконано самостійно проте, допущено помилки в розрахунках, принципах підготовки мультимедійних матеріалів тощо.
		0,4	Здобувач вищої освіти не зміг виконати практичні та ситуаційні завдання, не оформив робочий журнал.
Оцінювання теоретичних знань (письмова або усна відповідь)	Від 0,4 до 2	2	Виставляється здобувачу вищої освіти, який при усній або письмовій відповіді на запитання виявив всебічні, систематизовані, глибокі знання програмного матеріалу, вміє продемонструвати знання основної і додаткової літератури, передбачені на рівні творчого використання.
		1,5	Виставляється здобувачу вищої освіти, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив повне знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки.
		1	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, в обсязі, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою на рівні репродуктивного відтворення.
		0,5	Виставляється, якщо при усній або письмовій відповіді на запитання здобувач вищої освіти виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, допустив принципові помилки.

Контроль змістового модуля здійснюється по завершенню вивчення модулю. До нього допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Засоби діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти: письмова робота.

Структура білета ЗМ1: 10 тестів, 2 теоретичних питань, 1 практичне завдання.

Структура білета ЗМ2: 1 теоретичне питання; 2 практичних завдань.

При розробці критеріїв оцінки враховується здатність здобувача вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Змістовий модуль 1 оцінюється: мінімум – 24, максимум 40 балів за наступними критеріями

№	Вид роботи	Мінімум	Максимум
1	Теоретична частина: 10 тестових питань (1 питання – 1 балів)	5	10

2.	Теоретична частина: 2 теоретичних питань (1 питання - 2,5 бали)	3	5
3	Практично орієнтоване завдання (рецепт)	16	25
	Усього	24	40

Змістовий модуль 2 оцінюється: мінімум – 22,5, максимум 40 балів за наступними критеріями ЗМ 2 контроль: 22,5-40 балів

№	Вид роботи	Мінімум	Максимум
1	Теоретична частина: теоретичне питання (1 питання – 15 балів)	7,5	10
2	Практична частина: розрахункова задача	7,5	15
3	Практична частина: розрахункова задача	7,5	15
	Усього	22,5	40

Оцінка А, В, С, D, Е виставляється лише студентам, яким зараховані усі модулі з освітньої компоненти. Кількість балів, яку здобувач вищої освіти набрав з освітньої компоненти, визначається як середнє арифметичне кількості балів з модулів освітньої компоненти.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням освітньої компоненти

Екзамен здійснюється по завершенню вивчення модулю. До екзамену допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну. Максимальна кількість балів екзамену дорівнює 100. Екзамен вважається зарахованим, якщо здобувач вищої освіти набрав не менше 60 балів.

Засоби діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти: письмова робота.

Структура білета: 50 тестів; 3 практично орієнтованих завдань. При розробці критеріїв оцінки враховується здатність здобувача вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Критерії оцінювання екзамену:

№	Вид роботи	Мінімум	Максимум
1.	Теоретична частина: 50 тестових питань (1 питання – 1 балів)	25	50
2.	Практична частина: практично орієнтоване завдання (рецепт) (1 складова - 2,5 балів)	5	10
3.	Практично орієнтоване завдання (розрахункова задача)	15	20
4.	Практично орієнтоване завдання (розрахункова задача)	15	20
	Усього	60	100

12. Форми поточного та семестрового контролю успішності навчання

Поточний контроль: усний, письмовий, дидактичні тести, підсумковий модульний контроль: письмовий та дидактичні тести.

Форма підсумкового контролю успішності навчання **екзамен**

Засоби діагностики рівня підготовки здобувачів вищої освіти: письмова робота.

Структура білета: 50 тестів; 3 ситуаційних завдання. При розробці критеріїв оцінки враховується здатність здобувача вищої освіти диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання.

Застосовується така система бальних оцінок за екзамен

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	добре
64-73	D	задовільно
60-63	E	задовільно
35-59	FX	не задовільно
0-34	F	не задовільно

13. Методичне забезпечення

1. Підручник для студентів вищих навчальних закладів «Організація та економіка фармації. Ч.1. Організація фармацевтичного забезпечення населення».
2. Підручник для студентів вищих навчальних закладів «Організація та економіка фармації. Ч.2. Системи обліку в фармації».
3. Підручник для студентів вищих навчальних закладів «Організація та економіка фармації. Ч.3. Основи економіки фармації».
4. Електрон. навчальний посібник ««Організація та економіка фармації» у 3-х частинах.
5. Лекційний матеріал (мультимедійні презентації, тексти лекцій).
6. Плани практичних та семінарських занять.
7. Питання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.
8. Питання для модульного контролю.
9. Методичні рекомендації до практичних та семінарських занять з освітньої компоненти.
10. Методичні рекомендації для самостійної роботи з освітньої компоненти.
11. Пакет білетів для модульного контролю з еталонами відповідей.

14. Рекомендована література

Основна

1. Організація та економіка фармації. Ч. 1. Організація фармацевтичного забезпечення населення : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2015. – 360 с. – (базовий підручник).
2. Організація та економіка фармації. Ч. 2. Система обліку в фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, В. П. Гудзенко та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 416 с. – (базовий підручник).
3. Організація та економіка фармації. Ч. 3. Основи економіки : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. С. Немченко, В. М. Назаркіна, Г. Л. Панфілова та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : НФаУ : Золоті сторінки, 2017. – 272 с. – (базовий підручник).
4. Основи права та законодавства у фармації : нац. підруч. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, О. О. Суріков та ін. ; за ред. А.А. Котвіцької. – Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2016. – 528 с. – (базовий підручник)..

Допоміжна

1. Бухгалтерський облік на підприємствах фармацевтичної галузі / А. С. Немченко, С. В. Огарь, І. В. Кубарева та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х. : 2010. – 297 с.
2. Історичні аспекти розвитку медичного страхування в Україні / В. П. Ходаківська, А. А. Котвіцька, Є. С. Коробова та ін. // Запорізький мед. журн. – 2012. – № 5. – С. 116–119.
3. Котвіцька, А. А. Історичні засади формування національного законодавства щодо обігу наркотичних лікарських засобів / А. А. Котвіцька, А. В. Волкова // Соціальна фармація в Україні: стан, проблеми та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., 17–20 берез. 2014 р. – Х. : Вид-во НфаУ, 2014. – С. 104–109.

4. Котвіцька, А. А. Методологія соціально-ефективної організації фармацевтичного забезпечення населення : автореф. дис. ... д-ра фармацев. наук / А. А. Котвіцька. – Х., 2008. – 44 с.
5. Котвіцька, А. А. Наукове узагальнення сучасних засад імплементації систем реімбурсації вартості фармацевтичної допомоги в європейських країнах / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева // Управління, економіка та забезпечення якості в фармації. – 2015. – № 6 (44). – С. 85–89.
6. Котвіцька, А. А. Науково-практичні рекомендації впровадження соціальних та етичних норм регулювання обігу лікарських засобів в Україні / А. А. Котвіцька, А. С. Немченко // Запорізький мед. журн. – 2009. – № 1. – С. 84–88.
7. Котвіцька, А. А. Оцінка стану забезпечення фахівців фармацевтичної галузі інформацією про лікарські засоби : метод. рек./ А. А. Котвіцька, О. О. Суріков. – Х., 2008. – 28 с.
8. Немченко, А. С. Ціноутворення на лікарські засоби : монографія / А. С. Немченко, К. Л. Косяченко, О. А. Немченко. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Х., 2012. – 307 с.
9. Організація та економіка фармації : метод. рек. до практичних та семінарських занять студ. освітніх програм «Фармація» (4,5 мед.) та «Клінічна фармація» денної та заочної форм навч. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, А. В. Черкашина та ін. – Х. : Вид-во НФаУ, 2016. – 78 с.
10. Організація та економіка фармації : метод. рек. для самостійної роботи студ. освітньої програми «Клінічна фармація» денної форми навчання / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, А. В. Черкашина та ін. – Х. : Вид-во НФаУ, 2016. – 49 с.
11. Панфілова, Г. Л. Організація фармацевтичної допомоги населенню в умовах медичного страхування : монографія / Г. Л. Панфілова, А. С. Немченко, О. А. Немченко. – Х., 2009. – 228 с.
12. Система обліку у фармації : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. [Електронний ресурс] / А. С. Немченко, Г. Л. Панфілова, В. М. Чернуха та ін. ; за ред. А. С. Немченко. – Х., 2011. – 764 с. – Електрон. навчальний посібник.
13. Суріков, О. О. Дослідження сучасного стану та підходів до надання інформації про лікарські засоби в міжнародній та вітчизняній практиці / О. О. Суріков, А. А. Котвіцька // Запорізький мед. журн. – 2008. – № 5. – С. 91–95.
14. Фармацевтичне правознавство у схемах і таблицях : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / А. А. Котвіцька, І. В. Кубарева, О. О. Суріков та ін. – Х. : НФаУ, 2015. – 112 с.

15. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

1. АТС класифікація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://compendium.com.ua/use_atc
2. Інкотермс 2010 / Incoterms 2010 с расшифровкой терминов, ответственности, рисков [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ract.com.ua/incoterms.html>
3. Методичні рекомендації з розробки на засадах доказової медицини, впровадження та моніторингу застосування протоколів провізора (фармацевта) [Електронний ресурс] / І. А. Зупанець, Т. В. Талаєва, О. М. Ліщишина та ін. – К., 2015. – Режим доступу: http://www.dec.gov.ua/mtd/doc/Methodika_prot_proviz.pdf
4. Об утверждении инструкции о безналичных расчетах в Украине в национальной валюте [Електронний ресурс] : постанова Правління НБУ від 29.03.2001 р. № 135. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04>
5. Питання оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери [Електронний ресурс] : постанова Кабінета Міністрів України від 11.05.2011 р. № 524. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/524-2011-%D0%BF>
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських

- операцій [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 30.11. 1999 р. № 291. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>
7. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999 р. № 996–XIV. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
 8. Про використання реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг [Електронний ресурс] : закон України від 01.06.2000 р. №1776. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/265/95-%D0%B2%D1%80>
 9. Про впорядкування умов оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення [Електронний ресурс] : наказ Міністерства праці та соціальної політики України та МОЗ України від 5.10.05 р. № 308/519. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1209-05>
 10. Про деякі питання придбання, перевезення, зберігання, відпуску, використання та знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів у закладах охорони здоров'я [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 07.08.2015 р. № 494. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1028-15>
 11. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з виробництва лікарських засобів, оптової та роздрібною торгівлі лікарськими засобами, імпорту лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2016 р. № 929– Режим доступу : URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929-2016-%D0%BF> – Верховна Рада України.
 12. Про затвердження методичних рекомендацій по визначенню вартості виготовлення та фасування лікарських засобів та виробів медичного призначення [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 31.12.1996 р. №395. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=1884>
 13. Про затвердження Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [Електронний ресурс] : постанова Кабінету Міністрів України від 06.05.2000 р. № 770. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/770-2000-%D0%BF>
 14. Про затвердження Переліків отруйних та сильнодіючих лікарських засобів [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 17.08.2007 р. № 490. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1007-07>
 15. Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні [Електронний ресурс] : постанова Національного банку України від 29.12.2017 р. №148 – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17>.
 16. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14/page>.
 17. Про затвердження Порядку контролю якості лікарських засобів під час оптової та роздрібною торгівлі [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 29.09.2014 № 677. – Режим доступу : URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1515-14> – Верховна Рада України.
 18. Про затвердження Порядку розрахунку оптово-відпускнуої ціни на лікарський засіб [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 20.08.2014 № 584/1011. – Режим доступу : URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1096-14> – Верховна Рада України.
 19. Про затвердження Правил виписування рецептів та вимог-замовлень на лікарські засоби і вироби медичного призначення... [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 19.07.2005 р. № 360. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0782-05>
 20. Про затвердження типових форм для відображення бюджетними установами результатів інвентаризації [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 17.06.2015 р. № 572. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0788-15#n67>.
 21. Про лікарські засоби [Електронний ресурс] : закон ВР України від 01.07.2014 № 1556-VII.

- Режим доступу : URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> – Верховна Рада України.
22. Про організацію зберігання в аптечних закладах різних груп лікарських засобів та виробів медичного призначення [Електронний ресурс] : наказ МОЗ України від 16.03.1993 № 44.
– Режим доступу : URL : <http://mozdocs.kiev.ua/view.php?id=2028> – Міністерство здоров'я України.
23. www.moz.gov.ua – офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
24. nuph.edu.ua – офіційний сайт Національного фармацевтичного університету
25. <https://www.apteka.ua> – офіційний сайт щотижневика «Аптека».